

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

25 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 iunie 2017, în privința inculpatei

*Cucuietu (Samohvalov) Maria, născută la
xx xxxxxxxx xxxx în s. XXXXXXXX, r-nul XXXXXXXX,
locuitoare a mun. XXXXXXXX, or. XXXXX, str. XXXXXXXXXXXX
xx, cetățeană a R. Moldova, fără antecedente penale.*

	<i>Termenul de examinare,</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>04.06.2015 – 18.04.2016,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>13.05.2016 – 28.06.2016,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>15.08.2016 – 07.02.2017,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>17.03.2017 – 27.06.2017,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>01.09.2017 – 25.10.2017.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 18 aprilie 2016, Cucuietu (Samohvalov) Maria a fost achitată de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

Cucuietu (Samohvalov) Maria a fost condamnată în baza art. 238 alin. (2) Cod penal la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita o activitate în domeniul administrării întreprinderilor pe un termen de 5 ani.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii i-a fost suspendată condiționat, pe o perioadă de probațiune de 4 ani.

Acțiunea civilă, înaintată de partea vătămată Ceban Vera, privind încasarea prejudiciului material, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordinea procedurii civile. În partea privind încasarea prejudiciului moral, acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Instanța de fond a constatat că inculpata Cucuietu (Samohvalov) Maria, *este învinuită* că în luna noiembrie 2007, urmărind scopul confecționării, deținerii și folosirii documentului oficial fals, care acordă drepturi, și anume dreptul de obținere a unui credit bancar, a confecționat și a instigat-o pe contabilă SC „CMI-Importator” SRL Perfilova S., care a acceptat și a participat în calitate de complice la confecționarea documentului necesar pentru obținerea creditului și anume: certificatul de salarizare fără număr din 16.11.2017, eliberat de SC „CMI – Importator” SRL, pe numele lui Cucuietu (Samohvalov) Maria, ceea ce este document oficial, care acordă drepturi, și care în fapt confirmă că deținătorul este angajat al SC „CMI – Importator” SRL, este beneficiar de salariu pentru lunile iulie – noiembrie 2007 în sumă de 46.500 lei, ceea ce nu corespunde realității, și în pofida acestui fapt s-a folosit de el, prezentându-l ulterior băncii.

Tot ea, în luna noiembrie 2007, urmărind scopul deținerii și folosirii documentului oficial fals, care acordă drepturi, și anume dreptul de obținere a unui credit bancar, în condiții nestabilite de organul de urmărire penală, a dobândit carnetul de muncă seria AB cu nr. 0112810, care este document de importanță deosebită, în care a introdus date false privind retribuirea muncii, și anume că este beneficiar de salariu pentru lunile iulie-noiembrie 2017 în sumă de 46.500 lei, ceea ce nu corespunde realității, și în pofida acestui fapt s-a folosit de el, prezentându-l ulterior băncii.

Aceste acțiuni au fost încadrate de organul de urmărire penală în baza art. 361 alin. (2) lit. b), c) Cod penal.

Tot ea, *este învinuită* că la 16 noiembrie 2017, deținând certificatul de salarizare fără număr din 16.11.2017, eliberat de SC „CMI – Importator” SRL și carnetul de muncă seria AB cu nr. 0112810, prin care se atestă că este angajată a întreprinderii în calitate de conducător și deține un salariu pentru lunile iulie – noiembrie 2007 în sumă de 46.500 lei, despre care cunoștea că sunt false, sub pretextul fals că are nevoie de un credit pentru reparația apartamentului, acționând în scopul obținerii prin înșelăciune a unui credit bancar, le-a prezentat, împreună cu alte acte solicitate de instituția bancară, la filiala Chișinău – Buiucani a BC „Moldova Agroindbank”, cu sediul în mun. Chișinău, str. Ion Creangă 78, și în baza acestora a obținut, conform contractului de credit nr. S07516 din 19.11.2007, un credit bancar în mărime de 119.770 lei.

Aceste acțiuni au fost încadrate de organul de urmărire penală în baza art. 238 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Instanța a conchis, că vina inculpatei de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 238 alin. (2) Cod penal, este pe deplin dovedită, urmând a fi achitată de sub comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, pe motiv că fapta ei nu întrunește elementele infracțiunii, deoarece din materialele cauzei nu rezultă că ea a falsificat un document oficial fals, dar a obținut un credit prin prezentarea cu bună știință a informației false.

Astfel, nefiind demonstrată vinovăția inculpatei pe art. 361 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, aceasta urmează a fi achitată, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

3. Procurorul în Procuratura s. Buiucani, mun. Chișinău, Raileanu Dumitru, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin

care inculpata să fie condamnată în baza art. 238 alin. (2), 90 Cod penal, la 4 ani închisoare, cu suspendarea executării pedepsei aplicate pe un termen de probațiune de 4 ani, și în baza art. 361 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, cu încetarea procesului penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Apelantul a invocat, că prima instanță a apreciat incorect probele administrate la faza urmăririi penale, cât și cele examinate în cadrul cercetării judecătorești.

3.1. A declarat apel și inculpata, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitată, iar acțiunea civilă să fie respinsă ca neîntemeiată și ilegală.

Apelanta a invocat, că în acțiunile sale lipsesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 238 alin. (2) Cod penal.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 iunie 2016, a fost încetată procedura de apel pe cererea de apel înaintată de procuror, în legătură cu retragerea apelului.

Apelul inculpatei a fost admis, casată sentința parțial și pronunțată o nouă hotărâre.

Cucuietu (Samohvalov) Maria a fost condamnată în baza art. 238 alin. (2) Cod penal la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita o activitate în domeniul administrării întreprinderilor pe un termen de 5 ani.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii i-a fost suspendată condiționat, pe o perioadă de probațiune de 4 ani.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut, că partea descriptivă a sentinței de condamnare nu cuprinde descrierea faptei criminale considerată ca fiind dovedită comisă de inculpată.

Potrivit probelor administrate, rezultă vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (2) Cod penal, ca prezentarea cu bună știință a unor informații false în scopul obținerii unui credit, împrumut sau despăgubirii/indemnizației de asigurare sau majorării sumei acestora, sau obținerii unui credit sau împrumut în condiții avantajoase, dacă prin aceasta au fost cauzate instituției financiare daune în proporții deosebit de mari.

Prima instanță, corect a achitat inculpata de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 361 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

Astfel, instanța de apel a constatat, că la 16 noiembrie 2007, deținând certificatul de salarizare fără număr din 16.11.2007, eliberat de SC „CMI-Importator” SRL și carnetul de muncă seria AB cu nr. 0112810, prin care se atestă că este angajată a întreprinderii în calitate de conducător și deține un salariu pentru lunile iulie – noiembrie 2017, în sumă de 46.500 lei, despre care cunoștea că sunt false, sub pretextul fals că are nevoie de un credit pentru reparația apartamentului, acționând cu scopul obținerii prin înșelăciune a unui credit bancar, le-a prezentat, împreună cu alte acte solicitate de instituția bancară, la filiala Chișinău – Buiucani a BC „Moldova Agroindbank”, cu sediul pe str. Ion Creangă 78, mun. Chișinău, și

în baza acestora a obținut conform contractului de credit nr. S07516 din 19.11.2017, un credit bancar în mărime de 119.770 lei.

5. Avocata Aliona Dragomir, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea acestei decizii și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie achitată.

Recurenta a invocat, că nu a fost dovedită vina inculpatei prin probele acumulate de organul de urmărire penală.

Prima instanță și instanța de apel nu au dat o apreciere corectă probelor acumulate, încălcând legislația în vigoare.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 07 februarie 2017, recursul a fost admis, casată total decizia atacată și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a reținut că instanța de apel nu a luat în considerare următoarele circumstanțe.

Prin ordonanța Procuraturii Buiucani, mun. Chișinău din 28.03.2014, inculpata a fost scoasă de sub urmărirea penală din motivul lipsei elementelor infracțiunii prevăzute de art. 361 și 238 Cod penal în acțiunile ei, cu clasarea cauzei penale pornită la 14.06.2013 de către Procuratura Buiucani, mun. Chișinău, în temeiul art. 361 Cod penal.

Conform ordonanței procuraturii Buiucani, mun. Chișinău, din 08.10.2014, a fost anulată ordonanța Procuraturii Buiucani, mun. Chișinău, din 28.03.2014 prin care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a inculpatei, din motivul lipsei în acțiunile ei a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 361 și 238 Cod penal, cu reluarea urmăririi penale în temeiul prevederilor art. 287 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, deoarece aceasta a fost efectuată incomplet.

Potrivit hotărârii Curții Constituționale nr. 12 din 14.05.2015, în vigoare din 14.05.2015, s-a declarat neconstituțional alin. (1) al art. 287 Cod de procedură penală.

La pct. 25 din decizia Curții Constituționale nr. 82 din 18.11.2016, Curtea a reținut, că în cazul în care ordonanțele de reluare a urmăririi penale nu sunt întemeiate pe circumstanțele art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, acestea sunt lovite de nulitate absolută și nu produc consecințe juridice.

La fel, soluția Curții Constituționale, pronunțată prin Hotărârea nr. 12 din 14.05.2015, nu împiedică, ci dimpotrivă, dă posibilitate de a fi valorificată prin solicitarea revizuirii hotărârii judiciare, în cazul în care consecințele grave ale încălcării continuă să se producă.

În speță, instanța de apel a omis să se pronunțe asupra legalității ordonanței Procuraturii Buiucani, mun. Chișinău din 08.10.2014, prin care a fost anulată ordonanța Procuraturii mun. Chișinău din 28.03.2014, privind scoaterea de sub urmărire penală a inculpatei, din motivul lipsei în acțiunile acesteia a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 361 și 238 Cod penal și reluarea urmăririi penale în prezenta cauză penală în baza prevederilor art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală.

În cazul în care se constată existența unei hotărâri neanulate privind scoaterea de sub urmărire penală a inculpatei, aceasta constituie o încălcare gravă a drepturilor fundamentale ale omului manifestate prin încălcarea principiului non

bis in idem, care stabilește inadmisibilitatea pedepsirii repetate pentru una și aceeași faptă.

O abordare contrară într-o astfel de situație juridică, afectează grav principiul general privind procesul penal prevăzut la art. 22 Cod de procedură penală, ce reglementează dreptul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori.

Pe lângă faptul că are o conotație constituțională, acest principiu de drept penal, are ca model normele pertinente statuate în Pactul internațional al Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile civile și politice, ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr. 217 din 28.07.1990 cu privire la aderarea R.S.S. Moldova la Declarația Universală a Drepturilor Omului și ratificarea pactelor internaționale ale drepturilor omului, care prevede în art. 14 paragraful (7) că nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit pentru comiterea unei infracțiuni pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă în conformitate cu legea și cu procedura penală a fiecărei țări.

Principiul respectiv derivă și din normele statuate în art. 4 din Protocolul nr. 7 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298 din 24 iulie 1997 privind ratificarea Convenției pentru apărarea Drepturilor omului și a Libertăților Fundamentale, precum și a unor protocoale adiționale la aceasta, care stabilește că nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat.

Acest principiu este consacrat în aceiași termeni și în art. 50 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, care prevede că nimeni nu poate fi judecat sau condamnat pentru o infracțiune pentru care a fost deja achitat sau condamnat în cadrul Uniunii, prin hotărâre judecătorească definitivă, în conformitate cu legea.

Instituirea principiului non bis in idem, prevăzut în tratatele internaționale la care R. Moldova este parte, a constituit o obligație a statului, de aceea legiuitorul a înglobat acest principiu fundamental în legislația pertinentă a R. Moldova.

Astfel, prin adoptarea Legii nr. 985 din 12.04.2002, privind Codul penal, în legislația penală internațională a fost introdus acest principiu la art. 7 alin. (2) din Codul penal care statuează, că nimeni nu poate fi supus de două ori urmăririi penale și pedepsei penale pentru una și aceeași faptă.

Prin adoptarea legii nr. 122 din 14.12.2012, privind Codul de procedură penală, în legislația procesual penală, a fost introdus principiul respectiv, la art. 22 din Codul de procedură penală, care prevede că nimeni nu poate fi urmărit de organele de urmărire penală, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă.

Astfel, soluția instanței de apel nu conține răspuns despre prezența în speță a unei hotărâri definitive neanulate privind scoaterea de sub urmărire penală a inculpatei, nefiind astfel respectată jurisprudența națională și a CEDO, care statuează că în cazul încălcării normelor procedurale ce afectează dreptul persoanei la un proces echitabil, statul este cel care trebuie să-și asume erorile comise de organul de urmărire penală și instanța de judecată și acele erori nu trebuie reparate în detrimentul persoanei vizate în procedura în cauză.

7. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 iunie 2017, a fost încetată procedura de apel pe cererea de apel înaintată de procuror, în legătură cu retragerea apelului.

Apelul inculpatei a fost admis, casată sentința parțial și pronunțată o nouă hotărâre.

Procesul penal în privința lui Cucuietu (Samohvalov) Maria, în baza art. 238 alin. (2) lit. b), c) Cod penal a fost încetat, pe motiv că există o hotărâre a organului de urmărire penală asupra aceluiași fapt de scoatere de sub urmărirea penală, din motivul lipsei elementelor infracțiunii.

Acțiunea civilă a părții vătămate Ceban (Crisiuc) Vera, a fost lăsată fără soluționare.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut, că potrivit art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5) – 9), 285 alin. (1) pct. 1), 2), 4), 5), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 Cod penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

Astfel, conform art. 275 alin. (8) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care în privința unei persoane există o hotărâre neanulată de neîncepere a urmăririi penale sau de încetare a urmăririi penale pe aceleași acuzații.

Instanța de fond, la examinarea cauzei, nu a reținut, că potrivit ordonanței Procuraturii s. Buiucani, mun. Chișinău, din 28.03.2014 inculpata, a fost scoasă de sub urmărirea penală din motivul lipsei elementelor infracțiunii prevăzute de art. 361 și 238 Cod penal, în acțiunile acesteia, cu clasarea cauzei penale pornită la 14.06.2013 de către Procuratura s. Buiucani, mun. Chișinău, în temeiul art. 361 Cod penal. Prin ordonanța Procuraturii s. Buiucani, mun. Chișinău, din 08.10.2014, a fost anulată ordonanța Procuraturii s. Buiucani, mun. Chișinău, din 28.03.2014, prin care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a inculpatei, din motivul lipsei în acțiunile acesteia a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 361 și 238 Cod penal, iar urmărirea penală în prezenta cauză penală a fost reluată în temeiul prevederilor art. 287 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, motivându-se prin faptul că urmărirea penală a fost efectuată incomplet.

Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 12 din 14.05.2015, în vigoare din 14.05.2015, a fost declarat neconstituțional alin. (1) al articolului 287 din Codul de procedură penală nr. 122-XV din 14.03.2003, care prevedea: reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire se dispune de către procurorul ierarhic superior prin ordonanță, dacă, ulterior se constată că nu a existat în fapt cauza care a determinat luarea acestor măsuri sau că a dispărut circumstanța pe care se întemeia încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanei de sub urmărire.

Potrivit pct. 25 din Decizia Curții Constituționale nr. 82 din 18.11.2016, Curtea a reținut, că în cazul în care ordonanțele de reluare a urmăririi penale nu sunt întemeiate pe circumstanțele art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, acestea sunt lovite de nulitate absolută și nu produc consecințe juridice. Iar în pct.

28 al Deciziei indicate supra este menționat, că soluția Curții Constituționale, pronunțată prin Hotărârea nr. 12 din 14.05.2015, nu împiedică, ci, dimpotrivă, dă posibilitate de a fi valorificată prin solicitarea revizuirii hotărârii judiciare, în cazul în care consecințele grave ale încălcării continuă să se producă.

În speță, instanța de fond a omis să se pronunțe asupra legalității ordonanței Procuraturii s. Buiucani, mun. Chișinău din 08.10.2014, prin care a fost anulată ordonanța Procuraturii Buiucani, mun. Chișinău din 28.03.2014, privind scoaterea de sub urmărire penală a lui Cucuietu (Samohvalov) Maria, din motivul lipsei în acțiunile acesteia a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 361 și 238 Cod penal și reluarea urmăririi penale în prezenta cauză în baza prevederilor art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală.

Astfel, în cazul în care se constată existența unei hotărâri neanulate privind scoaterea de sub urmărire penală a inculpatei, aceasta constituie o încălcare gravă a drepturilor fundamentale ale omului manifestate prin încălcarea principiului non bis in idem, care stabilește inadmisibilitatea pedepsirii repetate pentru una și aceeași faptă.

Conform art. 287 Cod de procedură penală, reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire, alin. (1) art. 287 a fost abrogat prin Legea nr. 197 din 28.07.2016, în vigoare din 09.09.2016, în urma adoptării Hotărârii Curții Constituționale nr.12 din 14.05.2015, în vigoare din 14.05.2015.

În cazurile în care ordonanțele de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire au fost adoptate legal, reluarea urmăririi penale poate avea loc numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente a afectat hotărârea respectivă. În cazul descoperirii unui viciu fundamental, urmărirea penală poate fi reluată nu mai târziu de un an de la intrarea în vigoare a ordonanței de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei sau scoatere a persoanei de sub urmărire.

În acest context, se reține că ordonanța Procuraturii s. Buiucani, mun. Chișinău, din 08.10.2014, prin care a fost anulată ordonanța Procuraturii Buiucani, mun. Chișinău, din 28.03.2014, privind scoaterea de sub urmărire penală a lui Cucuietu (Samohvalov) Maria, din motivul lipsei în acțiunile acesteia a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 361 și 238 Cod penal, și s-a dispus reluarea urmăririi penale în prezenta cauză penală, a fost adoptată de procurorul ierarhic superior în baza prevederilor art. 287 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală.

Ordonanța a fost adoptată și în baza art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, însă în ea nu se face referire la careva fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente a afectat hotărârea respectivă, dar se limitează doar la niște fraze generale, cum ar fi: *„Ordonanța urmează a fi anulată deoarece de către organul de urmărire penală nu au fost efectuate toate acțiunile de urmărire penală în vederea verificării circumstanțelor cazului... Astfel, în cadrul urmăririi penale este necesar de a verifica integral cele invocate în plângere de către petiționara Crisiuc Vera...”*.

Astfel, nici unul din aceste argumente nu face trimitere la „fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente a afectat

hotărârea respectivă...” și, prin urmare, ordonanța Procuraturii Buiucani, mun. Chișinău din 28.03.2014, privind scoaterea de sub urmărire penală a lui Cucuietu (Samohvalov) Maria, din motivul lipsei în acțiunile acesteia a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 361 și 238 Cod penal, a fost adoptată legal, iar temeiuri legale de anulare a ei prin ordonanța Procuraturii s. Buiucani mun. Chișinău din 08.10.2014, nu au fost.

O abordare contrară într-o astfel de situație juridică, afectează grav principiul general privind procesul penal prevăzut la art. 22 Cod de procedură penală, ce reglementează dreptul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori. Acest principiu de drept procesual-penal, pe lângă faptul că are o conotație constituțională (art. 4, 21 și 25 din Constituție), are ca model norme relevante statuate în Pactul internațional al Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile civile și politice, ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr. 217 din 28 iulie 1990 cu privire la aderarea R.S.S. Moldova la Declarația Universală a Drepturilor Omului și ratificarea pactelor internaționale ale drepturilor omului, care prevede în art. 14 par. (7) că nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit pentru comiterea unei infracțiuni pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă în conformitate cu legea și cu procedura penală a fiecărei țări.

La fel, acest principiu de bază al justiției penale, derivă și din normele statuate în art. 4 din Protocolul nr. 7 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298 din 24 iulie 1997, privind ratificarea Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și a unor protocoale adiționale la aceasta, care stabilește că nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat.

Acest principiu este consacrat în aceiași termeni și în art. 50 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, care prevede că nimeni nu poate fi judecat sau condamnat pentru o infracțiune pentru care a fost deja achitat sau condamnat în cadrul Uniunii, prin hotărâre judecătorească definitivă, în conformitate cu legea.

Instituirea principiului non bis in idem, prevăzut în tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, a constituit o obligație a statului, de aceea legiuitorul a înglobat acest principiu fundamental în legislația pertinentă a Republicii Moldova.

Prin adoptarea Legii nr. 985 din 18.04.2002, privind Codul penal al Republicii Moldova, în legislația penală națională a fost introdus acest principiu la art. 7 alin. (2) din Codul penal care statuează, că nimeni nu poate fi supus de două ori urmăririi penale și pedepsei penale pentru una și aceeași faptă.

Iar prin adoptarea Legii nr. 122 din 14.03.2002 privind Codul de procedură penală, în legislația procesual-penală a fost introdus principiul respectiv, la art. 22 din Codul de procedură penală, care prevede că nimeni nu poate fi urmărit de organele de urmărire penală, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă.

8. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat, că prin ordonanța Procuraturii s. Buiucani, mun. Chișinău din 08.10.2014, a fost anulată ordonanța Procuraturii s. Buiucani, mun. Chișinău din 28.03.2014, prin care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Cucuietu (Samohvalov) Maria, din motivul lipsei în acțiunile acesteia a elementelor prevăzute de art. 361 și 238 Cod penal, iar urmărirea penală în prezenta cauză penală a fost reluată în temeiul prevederilor art. 287 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, motivându-se prin faptul că urmărirea penală a fost efectuată incomplet.

Ordonanța de anulare emisă de procurorul ierarhic superior, la acel moment era una legală și întemeiată, deoarece a fost motivată în temeiul art. 287 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiind stabilit faptul că, nu a existat în fapt cauza care a determinat luarea acestei măsuri de scoatere de sub urmărire penală, ordonanța care ulterior nu a fost anulată.

Cu referire la efectele deciziilor Curții Constituționale, se reține că potrivit prevederilor art. 140 din Constituția R. Moldova, legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

În acest sens, Hotărârea Curții Constituționale prin care a fost declarat neconstituțional alin. (1) al art. 287 Cod de procedură penală, a fost publicată la 14.05.2015, adică cu mult după emiterea ordonanței procurorului ierarhic superior din 08.10.2014, care nu a fost anulată, și care poate fi echivalată cu o hotărâre judecătorească irevocabilă.

Deciziile Curții Constituționale de la data publicării, sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor, deoarece Decizia de constatare a neconstituționalității face parte din ordinea juridică normativă, prin efectul acesteia prevederea neconstituțională încetându-și aplicarea pentru viitor.

Nu există nici un fel de dificultate în privința aplicării deciziilor Curții Constituționale, însă, raportat la momentul publicării în Monitorul Oficial a deciziei Curții, că ordonanța a fost emisă la 08.10.2014, adică cauza anulării ordonanței fiind soluționată până la publicarea deciziei Curții Constituționale. Astfel, din momentul emiterii ordonanței de scoatere de sub urmărire penală și până la anularea ei, de către procurorul ierarhic superior, norma incidentă a beneficiat de o prezumție de constituționalitate, care nu a fost răsturnată decât ulterior emiterii ordonanței de anulare.

Astfel, decizia Curții Constituționale urmează a se aplica tuturor raporturilor juridice care nu s-au stins încă de la data publicării deciziei, respectiv după emiterea deciziei Curții Constituționale nu putea fi emisă ordonanța procurorului ierarhic superior.

Respectiv, ordonanța procuraturii s. Buiucani, mun. Chișinău din 08.10.2014, prin care s-a dispus anularea ordonanței din 28.03.2014 și reluarea urmăririi penale în speța dată, este una legală și întemeiată.

Astfel, instanța de apel, urma să înceteze procesul penal, pe motivul intervenirii termenului de prescripție.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

9. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar (*pct. 8. din decizie*), se reține că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 7. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind învinuirea formulată inculpatei în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și a prescripțiilor de drept material, corect dispunând încetarea procesului penal de pe rol (*pct. 7. din decizie*).

Soluția de încetare a procesului penal, cât și netemeinicia recursului ordinar, coroborează și cu următoarele împrejurări.

Potrivit art. 4 din Protocolul nr. 7 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298 din 24 iulie 1997 privind ratificarea Convenției pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și a unor protocoale adiționale la aceasta, nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat. Dispozițiile date nu împiedică redeschiderea procesului, conform legii și procedurii penale a statului respectiv, dacă fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată. Nici o derogare de la prezentul articol nu este îngăduită în temeiul art.15 din Convenție.

Conform art. 7 alin. (2), art. 22, 287 alin (4) Cod de procedură penală, dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale. Nimeni nu poate fi urmărit de organele de urmărire penală, judecat sau pedepsit de instanța judecătorească de mai multe ori pentru aceeași faptă. Scoaterea de sub urmărire penală sau încetarea urmăririi penale împiedică punerea repetată sub

învinuire a aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea respectivă. Hotărârea organului de urmărire penală de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, precum și hotărârea judecătorească definitivă, împiedică reluarea urmăririi penale, punerea sub o învinuire mai gravă sau stabilirea unei pedepse mai aspre pentru aceeași persoană pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea pronunțată. În cazurile în care ordonanțele de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire au fost adoptate legal, reluarea urmăririi penale poate avea loc numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente a afectat hotărârea respectivă.

Din această consecutivitate rezultă, că din data ratificării de către Parlamentul R. Moldova a Convenției pentru apărarea Drepturilor omului și a Libertăților Fundamentale, adică din 24 iulie 1997, în cazul ordonanței de scoatere a persoanei de sub urmărire, temeiurile legale pentru reluarea urmăririi penale sunt doar faptele noi sau recent descoperite, ori viciul fundamental care a afectat hotărârea respectivă în cadrul urmăririi precedente.

Prin urmare, reluarea urmăririi penale în speță, conform ordonanței Procuraturii s. Buiucani, mun. Chișinău din 08.10.2014, pe alte motive decât cele enunțate, adică că urmărirea penală a fost efectuată incomplet, contravine prevederilor art. 7 alin. (2), art. 22, 287 alin (4) Cod de procedură penală, art. 4 din Protocolul nr. 7 al CtEDO, deci a fost una fără suport legal și neîntemeiată la data adoptării.

Mai mult, soluția instanței de apel este conformă și deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 07 februarie 2017, or art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală prevede expres că pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii (*pct. 6., 7. din decizie*).

Pe lângă aceasta, motivele invocate în recursul ordinar au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 7. – 8. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Circumstanțele enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea atacată cuprinde motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul de pe rol este unul vădit neîntemeiat.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală instanța de recurs va decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce recursul ordinar este vădit neîntemeiat, acesta urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 iunie 2017, în privința inculpatei Cucuietu (Samohvalov) Maria, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 23 noiembrie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco